

Sygn. akt I C 704/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Kamilla Gos-Górska

Protokolant: Sabina Drewniok - Szczepek

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2015 roku w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa **D. G.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę

zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki D. G. kwotę 10.533 zł (dziesięć tysięcy pięćset trzydzieści trzy złote) z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 8.841,75 zł (osiem tysięcy osiemset czterdzieści jeden złotych i 75/100) od dnia 22 lutego 2013 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.568,25 zł (tysiąc pięćset sześćdziesiąt osiem złotych i 25/100) od dnia 15 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 123 zł (sto dwadzieścia trzy złote) od dnia 21 marca 2014 roku do dnia zapłaty;

oddala powództwo w pozostałym zakresie;

koszty postępowania stosunkowo rozdziela, obciążając nimi pozwaną w 93 % a powódkę w 7 % i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.058,79 zł (trzy tysiące pięćdziesiąt osiem złotych i 79/100);

nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 650,45 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych i 45/100) tytułem wydatków na opinię biegłego tymczasowo pokrytych ze środków Skarbu Państwa;

nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 48,96 zł (czterdzieści osiem złotych i 96/100) tytułem wydatków na opinię biegłego tymczasowo pokrytych ze środków Skarbu Państwa.

SSR Kamilla Gos-Górska

sygn. akt I C 704/14

UZASADNIENIE

W dniu 21 marca 2014 roku D. G. wystąpiła przeciwko pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w W., o zapłatę kwoty 11.376,67 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 10.920,67 zł od dnia 22 lutego 2013 roku do dnia zapłaty, od kwoty 456 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 21 stycznia 2013 roku doszło do kolizji, w następstwie której uszkodzeniu uległ należący do D. G. samochód V. (...) o nr rej. (...). Odpowiedzialność cywilną za skutki zdarzenia ponosi pozwana, która w toku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłaciła powódce kwotę 11.593,78 zł, w tym 9.711,88 zł tytułem zwrotu kosztów naprawy pojazdu i 1.881,90 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Zdaniem powódki odszkodowanie winno wynosić w zakresie kosztów naprawy pojazdu 18.855,20 zł, a w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego 3.569,25 zł (najem przez 35 dni za cenę 85 zł netto dziennie). Dodatkowo powódka poniosła koszty holowania pojazdu w wysokości 333 zł. Pozwana ustalając należne odszkodowanie bezzasadnie obniżyła wysokość kosztów naprawy pojazdu uwzględniając ceny najtańszych zamienników. Pozwana – jak podała powódka - uznała za zasadny najem pojazdu zastępczego jedynie na okres 18 dni (czas technologicznej naprawy), nie kwestionując przy tym dobowej stawki czynszu najmu. Dalej powódka wyjaśniła, że na kwotę dochodzoną pozwem składa się należne a niewypłacone odszkodowanie, w tym 9.143,32 zł – koszty naprawy pojazdu, 1.777,35 zł – koszt najmu pojazdu zastępczego, 333 zł – koszt holowania oraz kwota 123 zł jako koszt sporządzenia prywatnej ekspertyzy.

W odpowiedzi na pozew (k. 26-27) pozwana (...) Spółka Akcyjna w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Przyznając swoją odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 21 stycznia 2013 roku, w wyniku którego uszkodzeniu uległ pojazd powódki, pozwana zarzuciła, że nie zostały jej przedstawione dokumenty wskazujące na naprawę uszkodzonego pojazdu, wobec czego dokonała samodzielnie wyliczenia należnego odszkodowania. Dalej pozwana wskazała, że ostatecznie powódka przedłożyła kosztorys i faktury VAT na kwotę 9.484,51 zł, jednakże części w nich wyszczególnione powtarzały się, wobec czego ostatecznie dokonano dopłaty kwoty 2.215,23 zł, na która to złożyły się koszty holowania (333 zł) i koszty najmu pojazdu zastępczego (1.881,90 zł). Pozwana zakwestionowała również sporządzoną na zlecenie powódki kalkulację naprawy, zarzucając, iż w kalkulacji tej pominięto fakt naprawy pojazdu w warsztacie, nie uwzględniono zużycia pojazdu oraz zastosowano zawyżone stawki za roboczogodzinę.

Wobec twierdzeń pozwanej, postanowieniem z dnia 18 czerwca 2014 r., zobowiązano pełnomocnika powódki do oświadczenia w terminie tygodnia czy potwierdza dokonanie dopłaty kwoty 2.215,23 zł jak wskazana w odpowiedzi na pozew (do kwoty 9.711,88 zł wypłaconej tytułem odszkodowania) czy też okoliczność tę kwestionuje a wówczas do jakiej kwoty, w terminie tygodnia, pod rygorem uznania, że nie kwestionuje dokonania dopłaty we wskazanej wysokości.

Skierowane w odpowiedzi pismo pełnomocnika powódki zostało zwrócone zarządzeniem z dnia 24 lipca 2014 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 stycznia 2013 roku doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ samochód osobowy marki V. (...) o nr rej. (...), stanowiący własność D. G.. Sprawcą zdarzenia był inny uczestnik ruchu, który w dniu zdarzenia poruszał się pojazdem ubezpieczonym w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) Spółce Akcyjnej w W..

/okoliczności bezsporne/

D. G. poniosła koszt holowania uszkodzonego pojazdu w wysokości 333,33 zł brutto.

/dowód: faktura k. 9/

Poszkodowana potrzebowała samochodu z uwagi na wykonywaną pracę – zajmuje stanowisko wymagające pracy w różnych porach, w tym w późnych godzinach wieczornych, dojazdy do innych miast. Jednocześnie D. G. nie miała dostępu do innego samochodu aniżeli uszkodzony V. (...).

/dowód: oświadczenie k. 18/

W związku z uszkodzeniem pojazdu w kolizji z 21 stycznia 2013 roku D. G. w dniu 22 stycznia 2013 roku zawarła z P. M. umowę najmu pojazdu marki V. za cenę 85 zł netto za dobę. Z tytułu najmu pojazdu zastępczego P. M. wystawił D. G. fakturę VAT z dnia 26 lutego 2013 roku na kwotę 3.659,25 zł brutto. Okres najmu pojazdu zastępczego wynosił łącznie 35 dni. Stawka dzienna najmu pojazdu to 85 zł netto / 104,55 zł brutto.

/dowód: umowa najmu k. 16-17, faktura k. 15/

D. G. zgłosiła zaistnienie zdarzenia (...) Spółce Akcyjnej w W. w dniu 22 stycznia 2013 r.

/dowód: dokumenty zawarte w aktach szkodowych – zgłoszenie szkody/

W dniu 28 stycznia 2013 roku zakład ubezpieczeń przeprowadził oględziny pojazdu a następnie w dniu 29 stycznia 2013 roku dostarczył kosztorys do warsztatu naprawczego.

/dowód: dokumenty zawarte w aktach szkodowych –notatka służbowa z dn. 15.03.2013 r./

(...) SA w W. po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego przyznał D. G. odszkodowanie w kwocie 9.711,88 zł tytułem zwrotu kosztów naprawy uszkodzonego samochodu, o czym powiadomił uprawnioną pismem z 11 lutego 2013 roku. Po przedłożeniu przez D. G. dokumentów związanych z wypadkiem z dnia 21 stycznia 2013 roku zakład ubezpieczeń przyznał poszkodowanej dodatkowo kwotę 2.215,23 zł, z czego 1.881,90 zł – tytułem zwrotu kosztu najmu pojazdu zastępczego i 333,33 zł – tytułem zwrotu kosztu holowania uszkodzonego pojazdu. (...) S.A. w W. wyliczając odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego uwzględniło okres 18 dni najmu oraz dobową stawkę czynszu najmu na poziomie 85 zł netto (brutto 104,55 zł).

/dowód: dokumenty zawarte w aktach szkodowych – pismo z dn. 11.02.2013 r., pismo z dn. 11.03.2013 r., pismo z dn. 15.03.2013 r./

D. G. zleciła przygotowanie prywatnej ekspertyzy określającej koszt naprawy jej pojazdu. Z tego tytułu poniosła wydatek 123 zł brutto.

/dowód: faktura k. 10, prywatna kalkulacja k. 11-14/

Pismem z dnia 6 sierpnia 2013 roku poszkodowana wezwała (...) Spółkę Akcyjną w W. do wypłaty kwoty 13.135,90 zł, załączając min. fakturę za sporządzenie prywatnej kalkulacji. W odpowiedzi (...) SA w W. pismem z dnia 29 sierpnia 2013 roku odmówił uwzględnienia żądania.

/dowód: pismo z dn. 6.08.2013 r. k. 19, dokumenty zawarte w aktach szkody – pismo z 6.08.2013 r. i z 29.08.2013 r./

Uzasadniony koszt naprawy samochodu marki V. (...) o nr rej. (...) przy zastosowaniu części nowych oryginalnych oraz średnich stawek za roboczogodzinę wynosił na styczeń 2013 roku 18.553,63 zł brutto. Dla uszkodzonego pojazdu nie ma części zamiennych oznaczonych symbolem Q. Koszt naprawy uwzględnia wydatki związane z wymianą bocznych poduszek powietrznych, ponieważ w następstwie zdarzenia z dnia 21 stycznia 2013 roku w pojeździe D. G. doszło do „odpalenia” lewego bocznego airbagu oraz lewej kurtyny powietrznej.

Uzasadniony czas naprawy pojazdu z uwzględnieniem zamówienia części, przygotowania stanowiska pracy, ośmiogodzinnego systemu pracy warsztatu, obowiązującej weekendowej przerwy w czasie pracy, czasu technicznie i ekonomicznie niezbędnego do naprawy samochodu poszkodowanej wynosił 25 dni, w tym 16 dni oczekiwania na części zamienne. Czas oczekiwania na części w serwisach autoryzowanych wynosi średnio 3 dni robocze, przy czym niektóre z zamienników dla uszkodzonych elementów są dostępne od razu, natomiast dla innych jest dłuższy czas oczekiwania – w przypadku kurtyny powietrznej lewej oraz podsufitki czas oczekiwania jest wydłużony do około 7 dni roboczych, tj. około 1,5 tygodnia. Również aktualnie jest wydłużony czas oczekiwania na części zamienne do samochodów marki V. (...).

Czas naprawy pojazdu poprzedził okres oczekiwania na dostarczenie przez ubezpieczyciela kalkulacji naprawy do warsztatu, który wynosił 8 dni (22 stycznia 2013 roku – wynajem pojazdu zastępczego, 29 stycznia 2013 roku – dostarczenie kalkulacji zakładu ubezpieczeń do zakładu naprawczego). Ceny najmu pojazdów klasy podobnej do V. (...) zawierają się pomiędzy 100 zł a 128 zł brutto, średnia cen ofert to 115 zł brutto.

/dowód: pisemna opinia biegłego sądowego M. B. k. 60-72, pisemna uzupełniająca opinia biegłego sądowego M. B. k. 108-109/

Powyższy stan faktyczny częściowo posiadał charakter bezsporny, w pozostałym zakresie Sąd poczynił ustalenia w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, w tym dokumenty zawarte w aktach szkody, których autentyczność nie była kwestionowana przez strony, z zastrzeżeniem dotyczącym kalkulacji prywatnej. W tym zakresie i z uwagi na przedmiot sporu, który stanowiła wartość naprawy pojazdu powódki i koszt najmu pojazdu zastępczego, Sąd - zgodnie z wnioskiem stron - dopuścił dowód z opinii biegłego. Strona pozwana zgłosiła do pisemnej opinii biegłego zastrzeżenia, do których biegły odniósł się w pisemnej opinii uzupełniającej. Po złożeniu przez biegłego opinii uzupełniającej żadna ze stron nie zgłosiła do niej zastrzeżeń. Biegły odpowiedział na sformułowane pytania, odniósł się do zarzutów strony pozwanej oraz wyjaśnił wątpliwości i podstawy swoich wniosków. Wyjaśnienia te są logiczne i jasne, opinia jest kompletna, wyczerpująca, sporządzona w sposób rzetelny. Nadto, została wykonana przez podmiot niezainteresowany wynikiem sprawy i posiadający specjalistyczną wiedzę. Z tych względów Sąd uznał ją za w pełni wiarygodną.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było uzasadnione w znacznej części.

Zasada odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej nie była przez nią kwestionowana, stąd też w niniejszych rozważaniach należy zauważyć jedynie, iż jej podstawą faktyczną było zaistnienie kolizji drogowej, w czasie której uszkodzony został pojazd stanowiący własność powódki. W dniu zdarzenia pojazd, którym kierował sprawca był z kolei ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej.

Przepis art. 822 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Według § 2 tego przepisu, umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o których mowa w § 1, będące następstwem przewidzianego w umowie wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia. W oparciu zaś o § 4 przepisu, uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela określony jest przez zakres odpowiedzialności ubezpieczonego, w granicach sumy gwarancyjnej (tak m.in.: art. 36 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Dz. U. z 2003 r., Nr 124 poz. 1152 ze zm.). Natomiast, odpowiedzialność posiadacza pojazdu w niniejszej sprawie oparta jest na art. 436 k.c. Między stronami poza sporem pozostawało, że spełnione zostały wszystkie ustawowe przesłanki wynikające z tych unormowań.

Kwestię sporną w rozpoznawanej sprawie stanowiła wysokość należnego powódce odszkodowania, tj. kwoty jaką zakład ubezpieczeń winien wypłacić poszkodowanej likwidując poniesioną przez nią szkodę.

Jak wskazano powyżej, zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń co do zasady jest identyczny jak zakres odpowiedzialności posiadacza pojazdu mechanicznego, który spowodował szkodę. Zgodnie z treścią przepisu art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (§ 1), a w tych granicach naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządono (§ 2). Naprawienie

szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej (art. 363 § 1 k.c.). Przy tym świadczenie ubezpieczyciela ma umożliwić poszkodowanemu przywrócenie pojazdu do stanu poprzedniego (tj. naprawienie pojazdu). Odszkodowanie powinno ściśle odpowiadać szkodzi. Nie może być ono niższe niż realny, rynkowy koszt niezbędnej naprawy, gdyż wtedy uszczerbek w majątku poszkodowanego nie zostanie w pełni skompensowany.

Ustalając wysokość odszkodowania, należy mieć na uwadze, że obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawiać. Jeśli zatem pojazd nie został naprawiony – koszty naprawy mogą być ustalone hipotetycznie, przy uwzględnieniu normalnych cen części, materiałów i robocizny stosowanych w obrocie. Świadczenie tak ustalone daje poszkodowanemu realną możliwość poprawnego naprawienia pojazdu – zaś suwerenną decyzją poszkodowanego jest, czy z tej możliwości skorzysta, a jeśli tak – to jaki standard naprawy ostatecznie wybierze i czy będzie to naprawa częściowa, czy całkowita. Przy tym zakład (towarzystwo) ubezpieczeń odpowiada tylko w granicach normalnych następstw zdarzenia; oznacza to w szczególności, że odszkodowanie obejmuje tylko te koszty naprawy, które mieszczą się w zwykłych, ekonomicznie uzasadnionych, stosowanych na lokalnym rynku cenach tego rodzaju usług. Jednocześnie należy podkreślić, że poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwać takiego sposobu naprawy, który będzie najtańszy (tj. najkorzystniejszy dla sprawcy i ubezpieczyciela), lecz może skorzystać z każdej z dostępnych na rynku możliwości naprawy pojazdu, pod tym jedynie warunkiem, że zakres i standard naprawy uzasadniony jest ekonomicznie, a koszt naprawy nie będzie przekraczał normalnej wartości napraw o takim zakresie i standardzie. Stąd też nie jest objęty odszkodowaniem koszt naprawy nieuzasadnionej ekonomicznie, podnoszącej standard pojazdu w stosunku do stanu sprzed wypadku albo o koszcie w sposób nieuzasadniony znacznie przewyższającym wartość porównywalnej naprawy w pozostałych warsztatach i autoryzowanych serwisach.

Należy przy tym zauważyć, że przedsiębiorcy oferujący usługi w zakresie napraw pojazdów stosować mogą różne ceny tych usług – stąd też koszt tej samej naprawy może być różny nawet w obrębie lokalnego rynku. To samo zastrzeżenie odnosi się do części zamiennych. Pojawia się zatem problem tego, do jakiej wysokości koszt naprawy objęty będzie odszkodowaniem. Zagadnienie to analizował Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 13 czerwca 2003 roku (sygn. akt III CZP 32/03, OSNC 2004/4/51), stwierdzając, że „odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku”.

Zagadnienie kosztu naprawy samochodu poszkodowanej D. G. wymagało wiedzy specjalistycznej z zakresu techniki samochodowej, stąd też niezbędne okazało się przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego tej specjalności (art. 278 k.p.c.).

Jak wskazywano powyżej Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego M. B. (2), uznając ją za w pełni przydatną i miarodajną przy czynieniu ustaleń faktycznych w zakresie kosztów naprawy pojazdu powódki. Za taką oceną opinii przemawiała zdaniem Sądu jej rzeczowość, rzetelność oraz logiczne uzasadnienie zawartych w opinii wniosków. Biegły przeprowadził wycenę naprawy za pomocą programu Audatex, uwzględniając obok kosztów części, także koszty pracy. Koszt naprawy samochodu poszkodowanej został ostatecznie oszacowany przez biegłego na kwotę 18.553,63 zł brutto. Sąd nie miał przy tym wątpliwości, że poszkodowanej przysługuje prawo do dokonania naprawy pojazdu przy użyciu części oryginalnych, pomimo tego, że są to części najdroższe, jednakże zgodne ze specyfikacjami i wymogami producenta pojazdu, w technologii przez niego preferowanej. Za uprawnione Sąd uznał zastosowanie także części jakości Q, z tym jednak zastrzeżeniem, iż dla przedmiotowego pojazdu części takie nie są dostępne. Uznając opinię biegłego za całkowicie przydatną dla ustalenia okoliczności istotnych w sprawie, Sąd przyjął również dla ustalenia kosztu uzasadnionej naprawy pojazdu koszt usług związanych z tą naprawą. W szczególności Sąd miał na uwadze, że koszty tych usług zostały obliczone według stawek średnich, w nieautoryzowanych warsztatach, obowiązujących w 2013 roku, odpowiadających realnemu, rynkowemu kosztowi tego rodzaju naprawy.

W tym miejscu należy uzupełniająco wyjaśnić, że koszt naprawy pojazdu nie jest uzależniony od „stopnia zużycia samochodu”. Koszt usługi nie jest przecież tańszy, gdy dotyczy pojazdu kilkuletniego aniżeli w przypadku pojazdu rocznego. Koszt usług blacharskich czy innych wynika z liczby godzin niezbędnych do wykonania określonego zadania, a liczba tych godzin wynika z kolei z rozmiaru uszkodzenia pojazdu. Cena tej samej części nie jest też różna w zależności od wieku pojazdu, do którego jest nabywana.

Ponownie podkreślić należy, że właściciel pojazdu ma wybór, z jakich części skorzysta, co na gruncie odpowiedzialności odszkodowawczej oznacza, że poszkodowany może naprawić pojazd, czyniąc mniejsze nakłady na części. Nie usprawiedliwia to jednak dalej idącego wniosku, że poszkodowany ma obowiązek przy naprawie stosować tańsze równoważniki, a oryginalne części zamienne pochodzące z sieci dystrybucyjnej producenta nie mogą być objęte odszkodowaniem. Jak już wskazywano powyżej, poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwać takiej metody naprawienia pojazdu, która będzie dla sprawcy najkorzystniejsza (najtańsza) – tak długo, jak naprawa mieści się w granicach wynikających z art. 361 § 1 k.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd przyjął kwotę 18.855,20 zł jako uzasadniony koszt naprawy pojazdu powódki w związku ze zdarzeniem z dnia 21 stycznia 2013 roku.

Strona powodowa domagała się również zasądzenia kosztów najmu pojazdu zastępczego, wskazując, że okres najmu wynosił 35 dni.

Rozpoznając w tym zakresie przedmiotową sprawę Sąd zważył na orzecznictwo Sądu Najwyższego zgodnie z którym odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje także wydatki za najem pojazdu zastępczego (patrz wyrok z dn. 26.11.2002 r., V CKN 1397/00; wyrok z dn. 05.11.2004 r., II CK 494/03; wyrok z dn. 08.09.2004 r., IV CK 672/03). W uchwale z dnia 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28, Biul. SN 2011/11/5) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że szkodę stanowią również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym. Stratą w rozumieniu przepisu art. 361 § 2 k.c. są objęte także te wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowym jest w takiej sytuacji utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. W takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zwrot wydatków na najem pojazdu zastępczego. Zaznaczyć należy, iż w obecnych uwarunkowaniach rynkowych i społecznych codzienne korzystanie z pojazdu mechanicznego jest koniecznością wynikającą z wykonywania zawodu, miejsca zamieszkania czy też racjonalnego wykorzystania czasu, samochód nie jest dobrem luksusowym dostępnym dla nielicznych.

Niezbędność najmu pojazdu zastępczego zasadniczo nie była kwestionowana a ponadto powódka złożyła pisemne oświadczenie, zgodnie z którym zapewnienie pojazdu zastępczego było niezbędne z uwagi na dojazd do pracy, występowała przy tym uciążliwość związana z nieregularnymi godzinami pracy, a D. G. nie dysponuje innym samochodem aniżeli pojazd uszkodzony. Po analizie potrzeb poszkodowanej, przedstawionej przez nią sytuacji faktycznej, Sąd uznał, że co do zasady poszkodowana była uprawniona do skorzystania z auta zastępczego a wynikający z tego tytułu koszt stanowi szkodę majątkową, za którą pozwana ponosi odpowiedzialność.

Ustalenie uzasadnionego kosztu najmu pojazdu zastępczego, w tym uzasadnionego czasu naprawy pojazdu uszkodzonego w wyniku zdarzenia z 21 stycznia 2013 roku poczyniono w oparciu o okoliczności powoływane przez powódkę a niekwestionowane przez pozwaną oraz w oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego M. B. (2). Jak wskazano powyżej opinia została oceniona przez Sąd jako rzeczowa i logiczna, wykonana w oparciu o wiedzę i doświadczenie zawodowe biegłego. Wyliczając czas naprawy i najmu pojazdu zastępczego biegły miał na względzie wszystkie czynności jakie serwis musi podjąć przeprowadzając prace naprawcze. Wyliczenia zostały oparte przy uwzględnieniu tzw. efektywnego czasu pracy, jak również takich parametrów jak czas zamówienia części, przygotowania stanowiska pracy, ośmiogodzinnego systemu pracy warsztatu, obowiązującej weekendowej przerwy w czasie pracy, czasu technicznie i ekonomicznie niezbędnego do naprawy samochodu. Uwzględniając

uwagi biegłego dotyczące przebiegu naprawy, stanowiska stron i spoczywający na nich ciężar dowodu, Sąd uznał, że uzasadniony czas najmu pojazdu to łącznie 33 dni, w tym 25 dni uzasadnionego okresu naprawy. W swojej opinii biegły okres ten podzielił na dwa etapy. W pierwszej kolejności biegły wskazał na okres oczekiwania na przesłanie kalkulacji przez pozwaną do warsztatu wynoszącym 8 dni, tj. od dnia 22 stycznia 2013 roku, kiedy uszkodzona wynajęła pojazd (jest to również data zgłoszenia szkody) do 29 stycznia 2013 roku, gdy zakład przekazał swoją kalkulację do warsztatu. Podkreślić należy, że data dostarczenia kalkulacji wynika z dokumentów w aktach szkody (notatki służbowej pracownika pozwanej). Sąd uznał za całkowicie usprawiedliwione powstrzymanie się od przeprowadzenia prac naprawczych do chwili oględzin uszkodzonego pojazdu przez przedstawiciela zakładu ubezpieczeń i pozyskania kalkulacji od ubezpieczyciela. Nie można bowiem wykluczyć, że Towarzystwo (...) zdecyduje się na weryfikację kalkulacji naprawy określonej przez warsztat np. poprzez zakwestionowanie określonych prac czy zakresu uszkodzeń. Rozpoczęcie naprawy w takich okolicznościach mogłoby skutkować niemożnością odtworzenia układu uszkodzeń i określeniem prawidłowego zakresu szkody. Zauważyć również należy, że oględziny pojazdu D. G. miały miejsce 6 dni po zgłoszeniu szkody i wynajęciu pojazdu zastępczego, a to w dniu 28 stycznia 2013 roku. Tymczasem to w interesie pozwanej jest sprawne zorganizowanie procesu likwidacji szkody, celem minimalizowania następstw (kosztów) zaistnienia zdarzenia.

Drugi wyodrębniony przez biegłego etap to okres rozpoczynający się zamówieniem części zamiennych. Biegły wyjaśnił, że generalnie okres oczekiwania na części wynosi 3 dni robocze, jednakże w przypadku niektórych elementów i części zamiennych jest on wydłużony (wynosi około 7 dni roboczych, czyli około 1,5 tygodnia). Taka sytuacja ma miejsce m.in. w odniesieniu do części zamiennych do pojazdów marki V. (...). W przypadku samochodu D. G. dotyczy to nabycia kurtyny powietrznej lewej i podsufitki. Wskazane informacje co do długości oczekiwania na części zamienne biegły potwierdził w serwisach autoryzowanych V.. Stąd też biegły nie przyjął wskazanego przez pozwaną okresu oczekiwania na części zamienne, lecz określił go w taki sposób jak wynikało to z przedłożonych dokumentów. W oparciu o te informacje Sąd uznał, że nie ma uzasadnionych powodów do kwestionowania okresu oczekiwania na części jakie miało to miejsce w niniejszej sprawie. Ustalenie przeciętnych okresów trwania takich czynności nie zmienia okoliczności, że w niniejszym przypadku uszkodzona była pozbawiona możliwości korzystania z własnego pojazdu przez okres znacznie dłuższy. Za uzasadniony czas naprawy pojazdu uszkodzonej – w zakresie etapu drugiego – biegły wskazał okres 25 dni a uwzględniając uzasadnienie opinii, wiedzę i doświadczenie biegłego w tym zakresie, Sąd oparł na tych wnioskach swoje ustalenia.

W oparciu o powyższe za uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego przez D. G. uznano łącznie 33 dni kalendarzowe (8 dni – okres od wynajmu pojazdu zastępczego do momentu uzyskania kalkulacji naprawy i 25 dni – okres naprawy pojazdu, w tym oczekiwanie na części). Sąd uznał, że za taki też okres uszkodzona była uprawniona do żądania zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Należy zauważyć, że tylko poniesione przez posiadacza uszkodzonego pojazdu mechanicznego celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego stanowią szkodę majątkową, o której mowa w art. 361 § 2 k.c.

Strona pozwana nie negocjowała wysokości dobowej stawki czynszu najmu. W swojej opinii biegły wskazał ich przeciętną wysokość na poziomie 115 zł brutto. Zastosowana w niniejszej sprawie stawka – 104,55 zł brutto mieści się w granicach wskazanych przez biegłego. Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd uznał za uzasadnione koszty najmu pojazdu zastępczego w kwocie 3.450,15 zł brutto (33 dni x 104,55 zł brutto).

D. G. do należnego odszkodowania zaliczała również koszt holowania pojazdu. Przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdziło, że powódka poniosła taki wydatek (333,33 zł), przy czym z poczynionych ustaleń wynika, że kwota ta została już pokryta przez pozwaną. Wniosek taki płynie z dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania likwidacyjnego. Wobec takich też twierdzeń pozwanej Sąd zobowiązał również pełnomocnika powódki do oświadczenia w tym zakresie. Okoliczność ta nie została zakwestionowana.

Wobec ustaleń, iż odszkodowanie wypłacone powódce przez pozwaną w toku postępowania likwidacyjnego było niepełne, Sąd uznał że koszt ustalenia wysokości odszkodowania należnego powódce, tj. kwota 123 zł brutto tytułem opinii prywatnej, stanowi uzasadniony wydatek powódki, pozostający w związku ze zdarzeniem z dnia 21 stycznia 2013

roku, którego powstanie było następstwem postawy pozwanej. To bowiem na pozwanej spoczywa ciężar prawidłowego ustalenia wysokości szkody. W ocenie Sądu, poniesienie przez poszkodowaną, w okolicznościach niniejszej sprawy, kosztów opinii prywatnej pozostaje w normalnym związku przyczynowym z zaistniałą kolizją drogową i jako takie stanowi element szkody. Przeprowadzenie powyższej opinii było celowe w ustaleniu należnego odszkodowania i pozwalało na zweryfikowanie prawidłowości ustaleń zakładu ubezpieczeń.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że należne jeszcze powódce odszkodowanie wynosi 10.533 zł (pkt 1 sentencji wyroku) a kwota ta wynika z następujących obliczeń:

- **8.841,75 zł** tytułem kosztów naprawy pojazdu (określony przez biegłego koszt to 18.553,63 zł - 9.711,88 zł wypłacone tytułem tych kosztów);

- **1.568,25 zł** tytułem kosztów najmu pojazdu (uzasadniony wydatek to kwota 3.450,15 zł – 1.881,90 zł wypłacona część kosztów najmu pojazdu);

- **123 zł** tytułem zwrotu kosztów kalkulacji (opinii prywatnej).

W pozostałym zakresie powództwo jako bezzasadne, podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w pkt 2 sentencji wyroku.

Sąd powyższą kwotę zasądził z odsetkami ustawowymi. Zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (§ 1), a jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (§ 2). Termin spełnienia świadczenia może być oznaczony (w ustawie lub umowie) albo może wynikać z właściwości zobowiązania, w pozostałych sytuacjach świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 k.c.). W myśl art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Pozwana nie wykazała okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie dłuższego aniżeli podstawowy okres wypłaty odszkodowania. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zgłoszenia zdarzenia dokonano w dniu 22 stycznia 2013 roku, a zgłoszenie szkody w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego miało miejsce najpóźniej w dniu 15 marca 2013 roku (faktura VAT dotycząca tej należności została wystawiona 26 lutego 2013 roku, a w aktach szkody znajduje się pismo przyznające dalsze odszkodowanie powódce datowane na 15 marca 2013 roku). Wezwanie do zapłaty kwoty 123 zł (koszt prywatnej ekspertyzy) miało miejsce pismem z 6 sierpnia 2013 roku. Mając na uwadze te okoliczności, Sąd zasądził odsetki ustawowe od kwoty 8.841,75 zł (koszty naprawy pojazdu) od dnia 22 lutego 2013 roku a zatem od dnia następnego po upływie okresu 30-to dniowego wynikającego z ustawy. Odsetki od kwoty 1.568,25 zł (koszt najmu pojazdu zastępczego) Sąd zasądził od dnia 15 kwietnia 2013 roku, tj. od dnia następnego po upływie okresu 30-tu dni kiedy pozwanej zostało zgłoszone żądanie w tym zakresie. Powódka co prawda żądała odsetek od daty 22 lutego 2013 r., jednakże nie wykazała, aby przed datą 15 marca 2013 r. zgłosiła żądanie pozwanej. Sama zresztą faktura obejmująca ten wydatek pochodzi z dnia 26 lutego 2013 r. Z tych przyczyn żądanie odsetek za okres poprzedzający datę wskazaną w sentencji wyroku podlegało oddaleniu (pkt 2 sentencji wyroku). Odsetki ustawowe od kwoty 123 zł (koszt prywatnej ekspertyzy) zostały zasądzone od dnia 21 marca 2014 roku, tj. od dnia wniesienia pozwu, która to data nie wyprzedza upływu okresu 30-tu dni od daty zgłoszenia szkody w tym zakresie.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Powódka wygrała postępowanie w 93 % (zasądzono 10.533 zł w stosunku do żądania 11.376,67 zł) i wobec winna ponieść 7 %

kosztów postępowania. Pozwana powinna ponieść 93 % kosztów postępowania. Łącznie koszty procesu wyniosły 6.103 zł. Na kwotę tę złożyły się następujące koszty – poniesione przez powódkę: opłata od pozwu (569 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (2.400 zł), opłata od złożenia dokumentu pełnomocnictwa (17 zł), zaliczka na poczet wydatków (500 zł) oraz poniesione przez stronę pozwaną 2.617 zł: wynagrodzenie pełnomocnika (2.400 zł), opłata od złożenia dokumentu pełnomocnictwa (17 zł), zaliczka na poczet opinii biegłego (200 zł). Wobec poniesienia przez pozwaną łącznie kosztów w kwocie 2.617 zł i obowiązku ich poniesienia w kwocie 5.675,79 zł (6.103 zł x 93 %), Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 3.058,79 zł.

Wydatki w kwocie 699,41 zł (wynagrodzenie biegłego sądowego za sporządzenie opinii) zostały pokryte ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach. Wobec wyniku postępowania, do ich pokrycia zobowiązano obie strony postępowania, stronę powodową w kwocie 48,96 zł (699,41 zł x 7 %) i stronę pozwaną w kwocie 650,45 zł (699,41 zł x 93 %), o czym orzeczono w pkt-ach 4 i 5 sentencji wyroku.

SSR Kamilla Gos-Górska